

ADAPTAREA PROGRAMELOR DE STUDII CONTABILE LA STANDARDELE INTERNAȚIONALE DE EDUCAȚIE ÎN AUDIT

ADAPTING ACCOUNTING CURRICULA TO INTERNATIONAL STANDARDS OF AUDIT EDUCATION

CZU: [006.3:378.147]:657.6

DOI: [HTTPS://DOI.ORG/10.53486/ISC2025.28](https://doi.org/10.53486/ISC2025.28)

IACHIMOVSKI Anatolie

Academia de Studii Economice din Moldova, iachimovschi.anatolie.constantin@ase.md

ORCID ID: 0000-0002-5393-0100

Abstract. In the context of the globalization of the accounting profession, the alignment of university study programs with international education standards is an essential condition for the training of competitive specialists in the field of auditing. The International Standards of Education (IES) developed by the International Federation of Accountants (IFAC) set clear requirements on the skills, knowledge and ethical values necessary to practice the profession of auditor globally. Adapting university curricula to these standards contributes to increasing the quality of the educational process and strengthening public trust in the accounting profession. Higher education institutions face the challenge of correlating national training requirements with the international principles and recommendations promoted by IFAC. In this context, the analysis of the degree of compliance of accounting study programs with IES standards becomes a necessary step for the modernization of the educational system and its integration into the international academic and professional space. The research contributes to deepening the perception of the contemporary requirements for access to the auditing profession, by analyzing the decisive role of accounting higher education in ensuring professional training in accordance with international education standards.

Keywords: accounting, audit, education, training, standards.

JEL Classification: M42

Introducere. În contextul globalizării profesiei contabile, alinierea programelor de studii universitare la standardele internaționale de educație reprezintă o condiție esențială pentru formarea specialiștilor competitivi în domeniul auditului. Standardele Internaționale de Educație (IES) elaborate de Federația Internațională a Contabililor (IFAC) stabilesc cerințe clare privind competențele, cunoștințele și valorile etice necesare pentru exercitarea profesiei de auditor la nivel global. Adaptarea curriculei universitare la aceste standarde contribuie la creșterea calității procesului educațional și la consolidarea încrederii publice în profesia contabilă. Instituțiile de învățământ superior se confruntă cu provocarea de a corela cerințele naționale de formare profesională cu principiile și recomandările internaționale promovate de IFAC. În acest context, analiza gradului de conformitate a programelor de studii contabile cu standardele IES devine un demers necesar pentru modernizarea sistemului educațional și integrarea acestuia în spațiul academic și profesional internațional. Cercetarea contribuie la aprofundarea percepției asupra cerințelor contemporane de accesare în profesia de auditor, prin analiza rolului determinant al învățământului superior contabil în asigurarea formării profesionale conforme cu standardele internaționale de educație.

Conținut. Standardele Internaționale de Educație (IES) elaborate de IFAC reprezintă un set de norme menite să asigure calitatea și uniformitatea pregătirii profesionale în domeniul contabilității și auditului la nivel mondial [2]. Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (IESBA) stabilește standarde internaționale de etică de înaltă calitate (inclusiv independență) ca piatră de temelie pentru comportamentul etic în afaceri și organizații și pentru încrederea publicului în informațiile financiare și non-financiare care sunt fundamentale pentru buna funcționare și sustenabilitate a organizațiilor, piețelor financiare și economiilor din întreaga lume [3]. Aceste standarde definesc competențele tehnice și profesionale pe care trebuie să le dobândească viitorii auditori pentru a exercita profesia în mod competent și responsabil.

Tabelul 1. Corelarea Standardelor Internaționale de Educație cu competențele auditorilor

Standard Internațional de Educație	Competențe tehnice și profesionale vizate pentru viitorii auditori
IES 1 – Cerințe de intrare în programul de formare profesională	Capacitatea de a demonstra cunoștințe fundamentale în domeniul contabilității, economiei, dreptului și managementului; gândire critică și abilități analitice de bază.
IES 2 – Conținutul tehnic al programelor de formare profesională	Dobândirea competențelor tehnice în contabilitate financiară, audit, raportare, fiscalitate, guvernanță corporativă, analiză financiară și managementul riscurilor.
IES 3 – Abilități profesionale	Dezvoltarea capacităților de comunicare, analiză, rezolvare de probleme, gândire critică și utilizare a tehnologiilor informaționale în procesul de audit.
IES 4 – Valori, etică și atitudine profesională	Formarea unui comportament etic, obiectivitate, integritate, independență profesională și responsabilitate socială în activitatea de audit.
IES 5 – Cerințe de practică profesională inițială	Aplicarea cunoștințelor teoretice în situații practice prin stagii profesionale supravegheate; dezvoltarea abilităților de evaluare a riscurilor și luare a deciziilor.
IES 6 – Evaluarea competenței profesionale	Capacitatea de a demonstra, prin evaluări și examene practice, că deține competențele necesare pentru a exercita profesia de auditor.
IES 7 – Dezvoltarea profesională continuă (CPD)	Menținerea și actualizarea continuă a cunoștințelor tehnice și etice, adaptarea la schimbările legislative și tehnologice în domeniul auditului.
IES 8 – Competențele profesioniștilor implicați în auditul situațiilor financiare	Competențe avansate de audit, planificare, execuție și raportare a misiunilor de audit; utilizarea standardelor ISA, evaluarea controlului intern și aplicarea raționamentului profesional.
IES 1 – Cerințe de intrare în programul de formare profesională	Capacitatea de a demonstra cunoștințe fundamentale în domeniul contabilității, economiei, dreptului și managementului; gândire critică și abilități analitice de bază.

Sursa: elaborat de autor în baza Standardelor Internaționale de Educație [2;3]

Prin intermediul IES, se stabilesc cerințe minime privind cunoștințele teoretice, abilitățile practice și capacitățile de analiză critică necesare în activitatea de audit. Un element fundamental al acestor standarde îl constituie integrarea valorilor etice și a principiilor de integritate, obiectivitate și confidențialitate în formarea profesională. Standardele Internaționale de Educație asigură un cadru comun pentru pregătirea auditorilor din diferite țări, stabilind cerințe minime privind cunoștințele teoretice și abilitățile practice necesare pentru exercitarea profesiei la un nivel internațional comparabil. Se promovează formarea bazată pe aplicarea cunoștințelor teoretice în situații reale de audit, consolidând competențele analitice, capacitatea de raționament profesional și spiritul critic indispensabil luării deciziilor corecte.

IES contribuie la armonizarea proceselor educaționale din diferite țări, asigurând comparabilitatea și recunoașterea calificărilor profesionale în domeniul auditului. Prin aplicarea acestor standarde, instituțiile de învățământ superior și organizațiile profesionale pot structura programele de formare în conformitate cu cerințele internaționale. Standardele IFAC pun accent pe dezvoltarea continuă a competențelor, promovând învățarea pe tot parcursul vieții pentru profesioniștii contabili. Ele asigură, totodată, că auditorii posedă nu doar cunoștințe tehnice, ci și abilități de comunicare, raționament profesional și judecată etică.

Standardele elaborate de IFAC urmăresc formarea unui auditor complet, capabil să îmbine competențele tehnice cu o gândire critică și echilibrată. Ele pun accent pe dezvoltarea abilităților de comunicare, esențiale pentru transmiterea clară și obiectivă a concluziilor profesionale. Prin promovarea raționamentului profesional, aceste standarde încurajează auditorii să analizeze situațiile complexe cu discernământ și responsabilitate. De asemenea, ele consolidează importanța judecății etice în luarea deciziilor, asigurând respectarea principiilor de integritate și obiectivitate. După cum este expus în tabelul de mai jos instituțiile de învățământ superior se confruntă cu provocarea de a corela cerințele naționale de formare profesională cu principiile și recomandările internaționale promovate de IFAC.

Tabelul 2. Alinierea standardelor naționale și internaționale în formarea profesională

Argumente	Descriere de conținut
Divergența standardelor	Diferențe între cerințele naționale și recomandările IFAC necesită echilibru curricular.
Complexitatea competențelor	Adaptarea competențelor tehnice, etice și profesionale la programele naționale implică ajustări în predare și evaluare.
Recunoașterea internațională	Alinierea la standardele IFAC asigură competitivitatea absolvenților și mobilitatea profesională globală.

Sursa: elaborat de autor în baza *Standardelor Internaționale de Educație* [2;3]

Programele de studii universitare din domeniul contabilității și auditului sunt tot mai frecvent concepute în concordanță cu Standardele Internaționale de Educație (IES) emise de IFAC. În procesul studiilor superioare de contabilitate se dobândesc cunoștințe de aplicare a diverselor metode, tehnici și procedee de colectare și prelucrare a informațiilor în vederea fundamentării strategiilor profesionale la nivel micro și macroeconomic. Studiile includ însușirea sistemelor de calcul și operare a datelor, modului de aplicare a cadrului juridic care guvernează diferite forme de entități, precum și obținerea cunoștințelor privind contabilizarea, raportarea și auditarea informațiilor financiare.

Curriculile revizuite pentru programele de studii universitare din domeniul contabilității și auditului includ discipline care dezvoltă gândirea critică, raționamentul profesional și etica [5;6]. Adaptarea la cerințele IES contribuie la creșterea calității formării și la recunoașterea internațională a calificărilor. De asemenea, aceste programe promovează o abordare bazată pe rezultate ale învățării, nu doar pe transmiterea de cunoștințe teoretice. Colaborarea cu organizațiile profesionale asigură actualizarea conținutului educațional conform practicilor globale.

Totuși, nivelul de aliniere diferă între țări și instituții, în funcție de resurse și de cadrul legislativ. În unele cazuri, persistă decalaje între cerințele academice și cele profesionale. Programele moderne tind să integreze stagii practice și evaluări bazate pe competențe reale. În ansamblu, se observă o tendință clară de armonizare a educației universitare cu standardele internaționale, pentru a facilita mobilitatea și competitivitatea profesională a absolvenților.

Prin respectarea IES, profesia de auditor capătă credibilitate sporită și contribuie la consolidarea încrederii publicului în raportările financiare. Stabilirea unor cerințe educaționale minime contribuie la menținerea unui standard înalt de calitate în activitatea de audit, consolidând încrederea publicului și a mediului de afaceri în rezultatele misiunilor de audit.

Prin includerea principiilor de integritate, obiectivitate și confidențialitate în formarea profesională, IES urmăresc nu doar competența tehnică, ci și dezvoltarea unei conduite etice, indispensabile exercitării independente și responsabile a profesiei. IES subliniază importanța actualizării permanente a cunoștințelor și abilităților, astfel încât auditorii să poată răspunde cerințelor tot mai complexe ale mediului economic și reglementărilor internaționale, menținându-și competența și etica profesională.

Concluzii. Adaptarea programelor de studii contabile la standardele internaționale de educație în audit contribuie la creșterea competitivității absolvenților pe piața globală. Aceasta asigură că viitorii auditori dobândesc nu doar cunoștințe tehnice solide, ci și abilități de raționament profesional și judecată etică. Implementarea standardelor internaționale facilitează uniformizarea competențelor, ceea ce permite recunoașterea calificărilor pe plan internațional. Programele actualizate răspund mai eficient cerințelor dinamice ale mediului economic și reglementar. Integrarea principiilor etice și a valorilor profesionale în curricula universitară consolidează integritatea și obiectivitatea practicienilor contabili. Adaptarea continuă a programelor de studii stimulează colaborarea între universități și organisme profesionale internaționale. Astfel, alinierea la standardele internaționale promovează excelența academică și profesională, pregătind auditori capabili să răspundă provocărilor globale.

Referințe bibliografice:

1. Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15.12.2017 (data intrării în vigoare 01.01.2019). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7-17 din 12.01.2018.
2. Standarde internaționale de educație [online]. Disponibil: <https://www.ifac.org/education>
3. Standarde internaționale de etică [online]. Disponibil: <https://www.ethicsboard.org/>
4. Decizia Consiliului de supraveghere publică a auditului nr.16 din 14.08.2019 privind aprobarea Regulamentului cu privire la certificarea auditorilor [online]. Disponibil: <http://cspa.md>.
5. Planul de învățământ pentru programul de studii superioare în contabilitate [online]. Disponibil: <https://ase.md/files/studii/pla-nuri/2024/zi/CONT.pdf>
6. Programul de examinare pentru obținerea calificării profesionale de auditor [online]. <https://cspa.md/sites/default/files/PRO-GRAM%202024.semnat.pdf>
7. Manual de Standarde Internaționale de Audit și Control de Calitate. Codul Etic al Profesioniștilor Contabili [online]. Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/lex/contabilitate-%C8%99i-audit>.